

**UCHWAŁA NR XXX/208/17
RADY GMINY DYWITY**

z dnia 20 kwietnia 2017 r.

w sprawie zatwierdzenia zmian w Planie Odnowy miejscowości Ługwałd na lata 2014-2020.

Na podstawie 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.), Rada Gminy Dywity uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się zmiany do Planu Odnowy Miejscowości Ługwałd na lata 2014-2020 przyjęty przez zebranie wiejskie sołectwa Ługwałd, uchwałą nr 1/17 z dnia 30.03.2017 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XLV/332/14 Rady Gminy Dywity z dnia 30 października 2014 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Dywity

Sabina Robak

Załącznik do Uchwały Nr XXX/208/17

Rady Gminy Dywity

z dnia 20 kwietnia 2017 r.

PLAN
ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
ŁUGWAŁD
na lata 2014 – 2020

Spis treści

1.	Charakterystyka miejscowości	3
2.	Inwentaryzacja zasobów służących odnowie	4
3.	Wykonanie celów określonych w Planie Rozwoju Miejscowości Ługwałd na lata 2010-2016	14
4.	Ocena słabych i mocnych stron	14
5.	Wizja	17
6.	Cele	18
7.	Opis planowanych zadań i przedsięwzięć	19
8.	Monitorowanie planu	29

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1. Położenie miejscowości

Wieś Ługwałd należy do gminy Dywity, która jest częścią powiatu olsztyńskiego wchodzącego w skład województwa warmińsko-mazurskiego. Od strony południowo-wschodniej graniczy z sołectwem Dywity, od strony zachodniej z sołectwem Brąswałd, a od strony północnej z sołectwem Spręcowo. Do siedziby władz gminy jest 2 km, a do stolicy województwa i powiatu, Olsztyna, 9 km.

Przez teren sołectwa przebiega droga krajowa nr 51 z Olsztyna do przejścia granicznego z obwodem Kaliningradzkim.

Powierzchnia sołectwa to 585,5 ha.

W 1990 roku we wsi mieszkało 178 osób; w 1993 tych mieszkańców było tylko 151; w 2007 na stałe zameldowanych we wsi było 374 osób. Obecnie, według stanu na dzień 08.12.2015 r. na stałe zameldowanych jest 559 osób. w ciągu ostatnich 24 lat liczba mieszkańców wzrosła o ponad 300 %. Średnia wieku jest charakterystyczna dla całego województwa. Jesteśmy wsią młodą, z dużymi możliwościami na przyszłość. Średnie wykształcenie mieszkańców jest ponadprzeciętne.

2. Historia miejscowości

Najstarsze ślady pobytu człowieka na terenie okolic wsi Ługwałd sięgają 14 tysięcy lat. w późniejszym okresie, co najmniej od VI wieku p.n.e. pojawiają się Prusowie, którzy zajmowali się przede wszystkim łowiectwem, rybactwem i rolnictwem. Plemiona pruskie zostały podbite przez Zakon Krzyżacki w XIII wieku. Po podboju tych ziem ruszyła kolonizacja nowo zdobytego kraju, w której znaczną część stanowili Polacy. Na fali tej kolonizacji została założona wieś Ługwałd, której pierwotna nazwa brzmiała Hogenwałt. Pierwsze wzmianki znajdujemy w dokumencie lokacyjnym "Codex diplomaticus Warmiensis oder Regesten Und Urkunden zur Geschichte Ermlands..." Pod datą 1363 znajduje się zapis "ad locandam villam Hogenwałt".

Następne lata to okres wojen polsko-krzyżackich, który przyniósł spustoszenie tych terenów. Konieczna była ponowna lokacja wsi. Dokonał tego zarządca tych ziem należących do polskiej Warmii, Mikołaj Kopernik, w 1519 roku. z tego okresu pochodzi wzmianka o udzieleniu pomocy przez Mikołaja Kopernika niejakiemu sołtysowi Tomaszowi na zagospodarowanie się.

Następne informacje o Ługwałdzie pochodzą z 1770 roku, kiedy dokonano spisu ziemi rolnej należącej do wsi. Doliczono się wtedy 30 włók z tego 4 sołtysie i 26 czynszowych. z 1853 roku pochodzi wzmianka o istniejącej tu szkole, do której uczęszczało 29 miejscowych dzieci. Nauczycielem religii był p. Gajewski.

Zachowały się dane o ilości mieszkańców. w 1782 roku wieś liczyła 16 domów, w 1817 roku miała 87 mieszkańców, w 1871 tych mieszkańców było już 303, w 1925 roku - 262 a w roku 1939 - 260.

Nazwa Ługwałd pojawia się w literaturze w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich 1884 roku. Po niemiecku nazwa ta brzmiała Hochwałd, co oznacza wysoki las. Pojawiają się nazwy Hogenwald, Hogenwałt, Hogenwaldt i Hogenwalde. w gwarze warmińskiej do końca lat 1960-tych używano nazwy „Ugwaut”, stąd współczesna nazwa wsi.

Ługwałd, to mała wieś ze zbliżonym do ulicówki zachowanym układem przestrzennym. Zabudowa mieszkaniowa koncentrowała się wokół jeziora Ługwałdzkiego na jego północnym brzegu. Jezioro, o powierzchni około 8 ha, to przede wszystkim dostęp do wody niezbędnej dla ludzi jak również dla zwierząt hodowanych przez dawnych mieszkańców. Brak jest budowli

charakterystycznych dla innych, większych miejscowości, jak kościół czy też pałac lub większy dwór. Brak jest również miejsc wspólnych jak rynek, czy też wspólny plac. w ostatnich latach na zachodnich brzegach jeziora Czark, z inicjatywy mieszkańców powstał plac, który jest miejscem wspólnych spotkań mieszkańców.

Pod koniec XIX wieku powstała zabudowa kolonijna, czyli zagrody chłopskie oddalone od zwartej zabudowy wsi. Na terenie wsi znajduje się 7 zagród z budynkiem mieszkalnym, stodołą, oborą i własną studnią.

II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE.

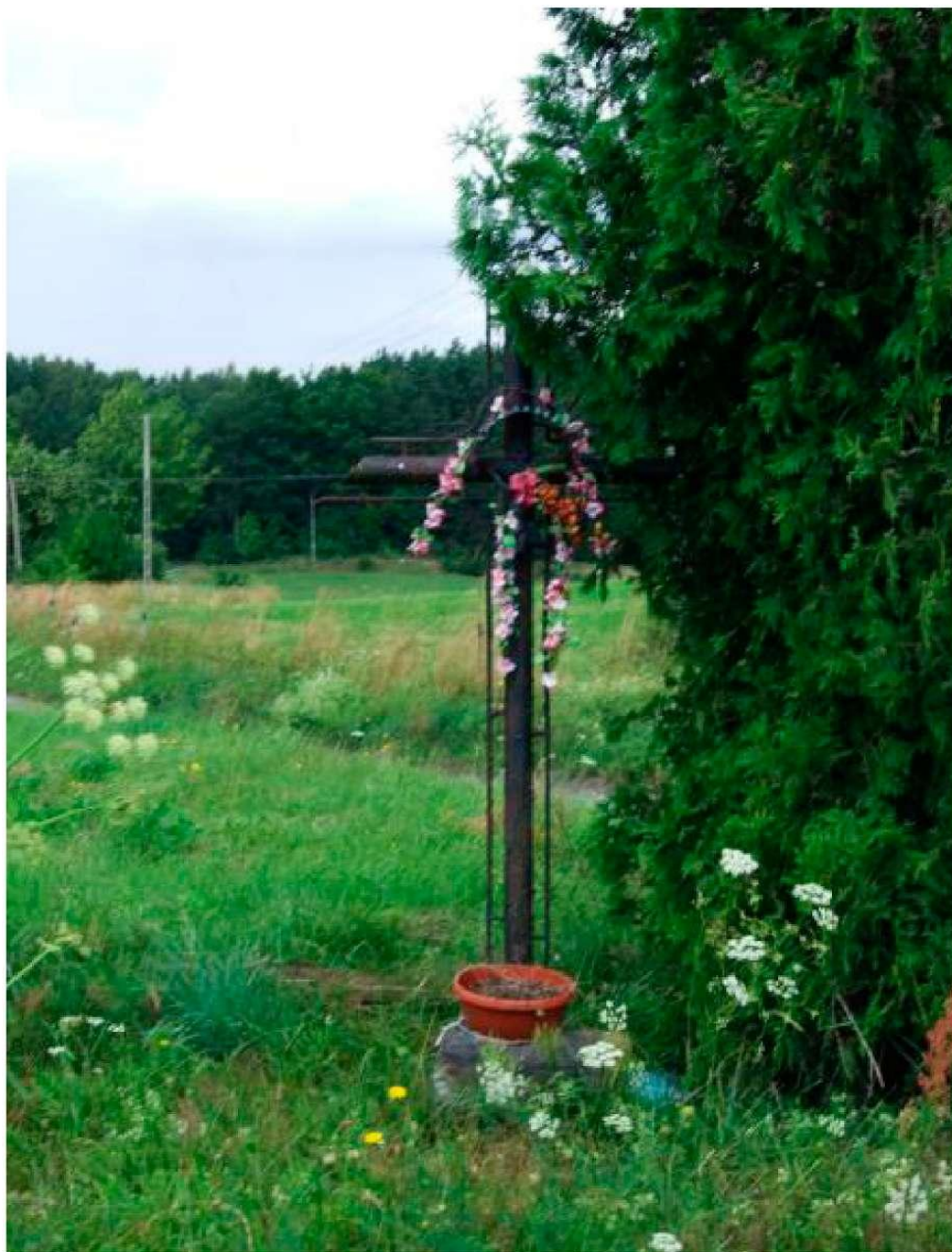
1. Zasoby przyrodnicze

Ługwałd to wieś położona wśród malowniczego krajobrazu polodowcowego. Występują tu 2 niewielkie jeziora. Większe o pow. ok. 8 ha to jezioro Ługwałdzkie mające nawet 39 m głębokości i będące własnością prywatną; drugie, mniejsze, o powierzchni 3 ha, to jezioro Czark, będące w trwałym zarządzie sołectwa. Teren jest pagórkowaty z licznymi dolinkami, bardzo urozmaicony i mocno przyciągający pięknem przyrody, czystą wodą i powietrzem oraz ostoją zwierzyny - saren, zajęcy, kuropatw i ptactwa wodnego. Na terenie wsi znajdują się gniazda bocianów, a w okolicznych bagnach i mokradłach ma swoje lęgowiska żuraw.

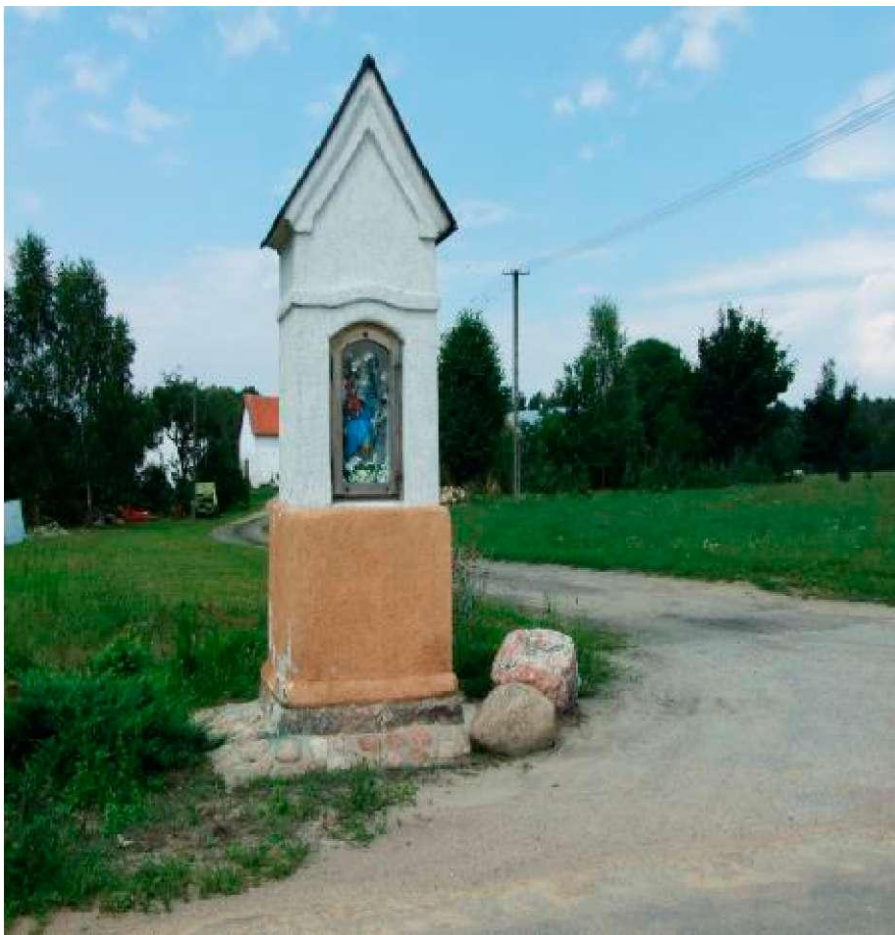
Jezioro Czark, będące w zarządzie wsi, jest zarybiane przez członków koła wędkarskiego. Jezioro to powoli zamierało. Przyczyną takiego stanu jest zniszczenie starego systemu drenażu doprowadzającego wody ze źródeł wód podziemnych, których we wsi jest kilka i nie są zinwentaryzowane. Mieszkańcy w ostatnich latach postanowili, że ze środków Funduszu Sołectwa zostanie częściowo poprawiony system drenażu – prace mają się ukończyć w 2014 r.

Również system doprowadzenia wód z bagien, jest naruszony i nie jest ochroniany. Bagna te zwane bażęgami, znajdują się w strefie chronionego krajobrazu, położonej na północny-wschód od wsi, w dużej części w sołectwie Brąswałd. Wody te zasilają jezioro Ługwałdzkie, a same tereny są bogate pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.

2. Dziedzictwo kulturowe

Jeden z przydrożnych krzyży

Kapliczka przydrożna

Zachowało się 7 zabudowań typowo zagrodowych z końca XIX i początków XX wieku. Na terenie wsi znajduje się 5 kapliczek i krzyży przydrożnych charakterystycznych dla całej Warmii.

Dzwonnica z małym dzwonem przy wiacie dla dzieci oczekujących na autobus szkolny – zdjęcie pochodzi ze strony internetowej www.olsztyn24.com

W samym środku wsi znajduje się mały dzwon zawieszony na drewnianej dzwonnicy, który został postawiony przez mieszkańców 15 lat temu. Ze środków Funduszu Sołectkiego dzwonnica została zmodernizowana. Pochodzenie tego dzwonu jest nieznane, najprawdopodobniej stał on w tym miejscu jeszcze w czasach przedwojennych.

Po minionych latach nie zostało wiele pamiątek. Jeśli coś zostało, to jest to rozproszone i niewiele osób o nich wie. Ponadto bardzo dużo ludzi wyjechało do Niemiec. Kilku mieszkańców wsi pamięta minione lata, a zebranie i upublicznienie tych wspomnień pozwoliłoby na większą integrację i podniesienie wiedzy mieszkańców o nowym miejscu zamieszkania.

We wsi żyli i tworzyli uznani artyści. Malarz, Bogdan Stefanów, który zmarł w 2007 roku, był znanym twórcą nie tylko we wsi, Olsztynie, ale także poza granicami naszego kraju. Rzeźbiarz-samouk, Jan "Jaśko" Gołębiowski, który zmarł w 2005 roku, miał swoje wystawy w Olsztynie i w kraju. Jego tradycje kultywuje syn Dawid.

ZABUDOWANIE GOSPODARCZE - STODOŁA WE WSI ŁUGWAŁD

Pomieszczenie do 2011 r. spełniało wyłącznie rolę magazynku, miejscami było zasypane gruzem ceglanym, papierami, odpadami. Zarówno wrota, odeskowanie i inne elementy były znacznie zniszczone. Obiekt raczej nigdy nie było naprawiany czy zabezpieczony przed dalszą dewastacją i niszczeniem, głównie z powodu posiadania 3 współwłaścicieli.

Budynek Stodoły przed rozpoczęciem prac

Od trzech lat trwają prace nad modernizacją Stodoły. Pierwsze trzy etapy miały za zadanie wykonanie wrót do stodoły i naprawę przeciekającego dachu. Usunięto stare wrota - połamane, nie trzymające się miejscami w zawiasach, nie spełniające swojej roli, stanowiły zagrożenie dla sporadycznie korzystających. Etapy te były realizowane z budżetu sołectkiego, dzięki poparciu mieszkańców wsi, którzy dostrzegli i docenili wartości i możliwości tego obiektu. Uznano je za warte rewitalizacji.

Budynek Stodoły w trakcie renowacji

Jezioro Czark z widocznym miejscem wspólnych spotkań

W 2013 na terenie sołeckim przygotowano boisko do gry w piłkę nożną oraz boisko do gry w siatkówkę plażową. Nad jeziorem Czark od wielu lat Rada Sołecka przygotowywała teren do wspólnych spotkań mieszkańców: jest wykonana wiata ze stołami i ławkami dla około 15 osób. Jest również miejsce na ognisko. w 2007 roku w ramach współpracy z LGD "Warmiński Zakątek", przygotowano koncepcję zagospodarowania jeziora Czark celem utworzenia przestrzeni służącej zaspokajaniu potrzeb publicznych mieszkańców wsi Ługwałd z zakresu rekreacji, sportu i wypoczynku. Koncepcja ta jak dotąd nie została w pełni zrealizowana.

We wsi powoli powstają miejsca do wspólnych spotkań. Przez teren wsi przebiega żółty szlak rowerowy wyznaczony przez stowarzyszenie LGD „Warmiński Zakątek” łączący Dywity z Ługwałdem, Brąswałdem i Berkwedą.

3. Infrastruktura społeczna

We wsi nie ma żadnej szkoły czy też przedszkola. Dzieci i młodzież ze wsi uczęszczają najczęściej do szkoły podstawowej i gimnazjum w Dywitach. Dzieci do Dywit są dowożone i przywożone autobusem szkolnym. Dużo młodzieży korzysta także z nauki w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w Olsztynie. We wsi nie ma punktu bibliotecznego. Świetlica wiejska mieści się w starym budynku szkoły, który w dużej części jest zamieszkały. Do dyspozycji jest jedno pomieszczenie, w którym są ustawione komputery i stół do gry w tenisa stołowego. Świetlica ma zaplecze - WC. Do dyspozycji wsi przeznaczona jest

również część starej stodoły, która wymaga remontu i adaptacji, aby nadawała się do prowadzenia jakiegokolwiek działalności.

Duża część młodzieży korzysta z zajęć w Gminnym Ośrodku Kultury w Dywitach. Pracownicy tego ośrodka prowadzą również sezonowo zajęcia w świetlicy wiejskiej w Ługwałdzie.

We wsi nie ma zabezpieczenia w podstawową opiekę zdrowotną. Mieszkańcy korzystają z ośrodka zdrowia w Dywitach bądź z opieki medycznej w Olsztynie.

Zabezpieczenie przeciwpożarowe jest realizowane przez OSP w Dywitach i w Brąswałdzie.

Posterunek policji jest w Dywitach.

Gmina Dywity podpisała porozumienie o współpracy ze Strażą Miejską w Olsztynie.

Plac sportowy Boisko do piłki nożnej.

Dzięki ogromnemu zaangażowaniu społeczności wiejskiej, środkom funduszu sołeckiego, Gminy Dywity, środkom pozyskanym przez Stowarzyszenie „Ługwałd”, powstał przepiękny obiekt – boisko do piłki nożnej. Zakupiono bramki, wykonano piłkochwyty, rozplantowano ziemię i zasiano trawę. z infrastruktury technicznej brakuje pomieszczenia socjalnego – przebieralni, toalety.

Plac wiejski – boisko jest wykorzystywane również do organizacji imprez i spotkań mieszkańców.

Plac sportowy- boisko do piłki nożnej.

4. Infrastruktura techniczna

Wieś jest zasilana z sieci energetycznej administrowanej przez Energe SA z siedzibą w Olsztynie. Przez terytorium wsi przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia 400 KW. S łupy tej instalacji psują krajobraz i ograniczają możliwości inwestycyjne na terenach położonych w pasie jej przebiegu.

W 2004 roku wybudowano kanalizację sanitarną, której długość wynosi 8,8 km. Nie wszystkie gospodarstwa są podłączone do tej kanalizacji. w związku z tym większa część mieszkańców nie posiadających kanalizacji przystąpiło do programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków- ze wsparciem Gminy Dywity.

Od kilku lat charakter zabudowy się zmienia i coraz więcej domów mieszkalnych powstaje na terenach, które łączą zabudowę kolonijną i nadają wsi zwarty charakter.

Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Olsztynie, która przeszła w 2006 roku modernizację i posiada spore rezerwy, jeśli chodzi o możliwości przyjęcia zwiększonej ilości ścieków.

Osobnym problemem jest usytuowanie przepompowni ścieków 8 metrów od jeziora Ługwałdzkiego, bez bezpiecznego zabezpieczenia przed awarią.

Odpady komunalne są odbierane przez Gminę Dywity. Część mieszkańców wsi prowadzi selektywną zbiórka odpadów.

Wieś posiada wodociąg o długości 11,7 km. Wszystkie gospodarstwa są zaopatrywane w wodę z ujęcia wybudowanego w 1972 roku, które znajduje się we wsi i jest połączone z gminnym systemem zaopatrzenia w wodę. w okresie letnim ciśnienie wody w instalacji obniża się. Związane jest to z podlewaniem ogródków przydomowych jak również warzywniaków.

We wsi jest 1750 metrów dróg utwardzonych i 2000 metrów dróg gruntowych. Standard tych dróg jest niezadowalający. w 2000 roku rozpoczęto modernizację drogi gminnej nr 161006N na odcinku Ługwałd, skrzyżowanie przy jeziorze - Dywity. Inwestycja ta została ukończona w 2010 r. Jest to droga asfaltowa przebiegająca wzdłuż osiedla domów jednorodzinnych oraz łącząca tereny rolnicze z gospodarstwami. Łączy się ona z drogą asfaltową wykonaną w 1998 roku na odcinku jezioro Ługwałd - skrzyżowanie z drogą krajową nr 51. Drogi te, mimo ograniczeń dla pojazdów powyżej 9 t., były i są mocno eksploatowane ze względu na liczne budowy i konieczność dowozu materiałów budowlanych jak również dojazdu do byłej żwirowni.

Przykład wewnętrznej drogi do nowego budownictwa

Osobnym problemem są drogi wewnętrzne w miejscowości, które są wyznaczone przez sprzedających działki pod zabudowę. Ich stan jest wysoce niezadowolający, a scedowanie budowy i utrzymania tych dróg na właścicieli w wielu przypadkach przekracza ich możliwości finansowe.

Łączność telefoniczna i internetowa jest dobrze rozwinięta. Zdecydowana większość mieszkańców posiada telefony. Rozpoczęta 6 lata temu inwestycja Telekomunikacji Polskiej polegająca na likwidacji sieci napowietrznej nie została ukończona. Do tej pory stoją, nie zawsze prosto, betonowe słupy instalacji napowietrznej.

Wieś jest objęta zasięgiem telefonii komórkowej umożliwiającej dostęp do wielu operatorów.

We wsi znajduje się sklep wielobranżowy "Agro-Dywity" zaspokajający podstawowe potrzeby mieszkańców.

Brak jest stałej linii autobusowej przechodzącej przez centrum wsi, choć dzieci do szkoły w Dywitach są dowożone autobusem szkolnym, tzw. gimbussem. Przy drodze nr 51, w odległości 1,5 km od centrum wsi, jest przystanek dla autobusów PPKS i busów dojeżdżających do Olsztyna.

5. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie sołectwa jest zarejestrowanych 9 podmiotów gospodarczych. Dwa z nich prowadzą działalność w zakresie eksploatacji złóż mineralnych a konkretnie są to żwirownie, z czego jedna jest już wyeksploatowana. Są również 3 zakłady produkcyjno-usługowe - stolarnie, prowadzące usługi dla ludności. Ponadto znajdują się zakłady z branży budowlanej świadczące usługi ogólnobudowlane, transportowe, usługi dźwigowe i sprzętem do prac ziemnych.

We wsi są 4 gospodarstwa agroturystyczne, pensjonaty i hoteliki, dysponujące 57 miejscami noclegowymi. Ilość miejsc z roku na rok rośnie, a gospodarstwa te rozwijają swoją działalność.

Są to:

- Gościniec Warmiński
- pokoje gościnne „Pod klonem” Elżbieta Pogorzelska
- pensjonat „Srebrny” Tadeusz Srebrowski
- pensjonat „Czapla” Maria i Mieczysław Dudko.

W okresie od 1990 roku do 2007 roku wydano 82 pozwolenia na budowę domów mieszkalnych, przy czym najwięcej w latach 1997-2004. w wyniku opracowania nowego planu zagospodarowania przestrzennego w roku 2010 wyznaczono nowych ponad 200 działek budowlanych.

Mimo iż 71 osób jest podatnikami podatku rolnego, to rolnictwem zajmuje się zaledwie kilka gospodarstw. Są to przede wszystkim osoby zamieszkujące teren wsi od kilkudziesięciu lat. Na terenie wsi znajduje się jedna ferma drobiu oraz kilka gospodarstw nastawionych na produkcję mleka. Teren wsi to przede wszystkim pastwiska i łąki, na których prowadzony jest wypas bydła. Wiele hektarów ziemi nie jest uprawianych i oczekuje zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego w celu przekształcenia tych terenów na tereny pod działki budowlane. Ponadto wiele hektarów terenów jest pofałdowanych, podmokłych, bagiennych, na których nie ma możliwości prowadzenie produkcji rolnej.

Pensjonat „Srebrny” Tadeusza Srebrowskiego

Na północnym brzegu jeziora Ługwałdzkiego znajduje się około 10 działek rekreacyjnych, których właścicielami są mieszkańcy Olsztyna.

Na terenie sołectwa nie występują duże, zwarte kompleksy leśne. Są to przede wszystkim niewielkie, kilkuhektarowe obszary leśne. Nie są one częścią jakiś większych kompleksów leśnych. Przeważają drzewa sosnowe z małą ilością drzew liściastych. Terenami leśnymi administruje nadleśnictwo Kudypy.

6. Kapitał społeczny

Zdecydowana większość mieszkańców pracuje w Olsztynie. Dotyczy to w szczególności tych mieszkańców, którzy od niedawna zbudowali swoje domy we wsi. Kilka osób pracuje w Dywitach. Większość osób, którzy mieszkają we wsi dłużej, przed 1990 rokiem, utrzymuje się z rolnictwa. Żaden mieszkaniec wsi nie korzysta z pomocy społecznej.

Na terenie sołectwa działa Stowarzyszenie "Ługwałd". Stowarzyszenie to od 10 lat kreuje działania społeczne we wsi, pozyskuje środki na ich realizację, motywuje i zachęca do integracji mieszkańców we wspólnym celu rozwoju swojej wsi. w ramach pozyskanych środków (także z 1% podatku), realizuje małe i duże projekty, od zajęć z dziećmi i dorosłymi, przez organizację cyklicznych festynów i spotkań wiejskich, do projektów inwestycyjnych (plac zabaw, boisko itp.)

Stowarzyszenie „Ługwałd” jest również członkiem Stowarzyszenia LGD „Warmiński Zakątek”.

We wsi prężnie działa również koło wędkarskie zrzeszające kilkunastu mieszkańców, które prowadzi m.in.. zarybianie jeziora Czark.

We wsi mieszkają osoby, którzy posiadają stopnie naukowe, są wykładowcami na wyższych uczelniach. Są również osoby, które chętnie przełożą swoją wiedzę innym po to, aby wyzwolić w nich różne zainteresowania.

III. Wykonanie celów określonych w Planie Rozwoju Miejscowości Ługwałd na lata 2010-2016

Przedstawiony stopień realizacji celów Sołectwa Ługwałd został uzgodniony przez uczestników Zebrania Wiejskiego w dniu 17.06.2014 r.

Cele na 2010-2016	Realizacja
Budowa świetlicy	10% (2016)
Plac zabaw	20%-30%
Plac przy jeziorze Czark	70%
Plac sportowy	70%
Przydomowe oczyszczalnie	100%
Oświetlenie dróg	15%
Doprowadzenie wód do Jeziora Czark	60%
Remont Stodoły	30%
Święto Dzwonu	ok. 30%
Ścieżka rowerowa skomponowana ze szlakiem (częściowo)	1%
Izba tradycji	5%
Chodniki	1%
Oznakowanie ścieżek	0%
Imprezy inne/rodzinne	Imprezy cykliczne, corocznie organizowane

Przedstawiona propozycja celów Sołectwa Ługwałd została uzgodniona przez uczestników Zebrania Wiejskiego w dniu 17.06.2014 r.

Cele na 2014-2020	Ocena potrzeby realizacji od najniższej - + do najwyższej - +++
Kontynuacja realizacji starego Planu Odnowy Miejscowości Ługwałd	+++
Boisko – wc, siłownia na wolnym powietrzu, ogrodzenie (dokończyć) ławki	++
Przejęcie całej stodoły na własność (zamiana, wykupienie)	+++
Drogi gruntowe (gminne) – utrzymanie w dobrym stanie technicznym – wycinanie krzaków, czyszczenie rowów przy drogach	++
Gazyfikacja	+
Budowa świetlicy i zagospodarowanie okolicy przy świetlicy	+++
Lustra przy skrzyżowaniach	+++
Komunikacja publiczna	+
Chodniki oraz oświetlenie	+++
Droga dojazdowa do jeziora Czark	++
Wyciąg narciarski - górka	+
Scena przy boisku (plac wiejski) oraz ławeczki na skarpie	+++
Lokalne Zrzeszenie Sportu Ługwałd	+++
Koło Gospodyń Wiejskich	+++

Podczas prowadzenia wywiadu z mieszkańcami w I kwartale 2016 r. stwierdzono aktualność prawie wszystkich powyższych celów.

IV. Ocena mocnych i słabych stron.

1. Analiza SWOT Sołectwa Ługwałd

Przedstawiona analiza *mocnych i słabych* stron Sołectwa Ługwałd oraz *szans i zagrożeń* związanych z jej rozwojem została uzgodniona przez uczestników zebrania wiejskiego w dniu 17.06.2014 r. w dniu 30.03.2017 r., podczas zebrania wiejskiego, wprowadzono nieznaczne zmiany w Planie Odnowy Wsi Ługwałd.

Mocne strony (ZASOBY)	Słabe strony (BARIERY)
<p>Konfiguracja terenowa.</p> <p>Bliskość miasta Olsztyn.</p> <p>Media – wodociąg, kanalizacja.</p> <p>Stodoła – miejsce kultywowania tradycji i integracji – zasoby ludzkie – malarze, folklor warmiński, miejsce spotkań grupy aktorskiej.</p> <p>Jezioro Gminne (sołectkie) Czark – grupa wędkarska, miejsce rekreacji.</p>	<p>Brak oświetlenia – decyzja Wójta, finanse, problem brak projektu.</p> <p>Brak mediów – decyzja PGNiG – projekt nieopłacalny.</p> <p>Chodniki wzdłuż drogi – brak projektu, koszty wykonania.</p> <p>Brak komunikacji publicznej – nieopłacalność, brak zainteresowania przewoźników.</p> <p>Brak chęci uczestniczenia części mieszkańców w życiu wsi – brak czasu, brak tablicy</p>

<p>(Rezerwat) obszar chroniony – bagno Bażęgi.</p> <p>Jezioro w centrum wsi (prywatne).</p> <p>Zaplecze sportowe – boisko do siatkówki, piłki nożnej.</p> <p>Obiekty agroturystyczne, turystyka wiejska – bazujące na produktach ekologicznych od miejscowych rolników.</p> <p>Gospodarstwa rolne, zdrowe produkty rolne.</p> <p>Brak zakładów produkcyjnych zanieczyszczających atmosferę, powodujących hałas, brak wiatraków, tereny zielone i lasy, łąki, grzybne lasy, stanowiska łęgowe żurawi.</p> <p>Organizowane corocznie święta integrujące ludność naszej wsi i okolic.</p> <p>Istniejące Stowarzyszenie „Ługwałd”.</p> <p>Zasoby ludzkie – fachowcy, aktywni, sportowcy, znachor, grupa teatralna, młodzież i dużo dzieci, dawni mieszkańcy.</p>	<p>informacyjnej w niektórych częściach wsi, relacje międzyludzkie, relacje międzyludzkie.</p> <p>Bezpieczeństwo na drodze, zbyt szybka jazda, brak spowalniaczy.</p> <p>Brak miejsca na codzienne spotkania, brak lokalizacji, ławek.</p> <p>Zła współpraca Lewy – Prawy Ługwałd.</p>
<p><i>Szanse</i></p>	<p><i>Zagrożenia</i></p>
<p>Lokalna Grupa Działania Warmiński Zakątek, Stowarzyszenie „Ługwałd”.</p> <p>Położenie – blisko Olsztyna ale i odrębność lokalizacyjna, przyroda.</p> <p>Doświadczenie w działaniu grupowym, wspólnym.</p> <p>Nowa perspektywa finansowania 2014-2020.</p> <p>Wzrost liczby mieszkańców.</p> <p>Uczestnictwo w Programie Aktywna Wieś Mazur i Powiśla.</p>	<p>Jest niebezpiecznie – brak chodników, oświetlenia.</p> <p>Brak finansów, brak środków.</p> <p>Niespójność interesów, brak zgody np. na budowę chodników.</p> <p>Brak komunikacji publicznej (Bus, PKS, MPK).</p> <p>Małe zainteresowanie mieszkańców.</p> <p>Dziki wysypiska.</p> <p>Przemysłowa zabudowa (wyrobiska, przetwórnice).</p> <p>Wzrost liczby mieszkańców.</p> <p>Jezioro Czark – lokal dla imprezowiczów.</p>

2. Podsumowanie

W październiku 2007 roku z inicjatywy mieszkańców przy współudziale przedstawicieli stowarzyszenia "Warmiński Zakątek" zostały przeprowadzone warsztaty dotyczące sposobu opracowania planu odnowy miejscowości. Wyniki tej ankiety zawiera Plan Odnowy Miejscowości opracowany na lata 2010-2016.

Badanie ankietowe ponownie przeprowadzono dwukrotnie: Stowarzyszenie „Ługwałd” w 2013 r. oraz Grupa Odnowy Wsi Ługwałd we wrześniu 2014 r. Na ankietę odpowiedziały 102 osoby, w tym 5 osób wypełniło ankietę przez internet. Większość ankietowanych to osoby w wieku powyżej 30 lat. Tylko 19 ankiet złożyły osoby w wieku od 15 do 29 lat.

Ankietowani silnie (45%) oraz średnio (39%) utożsamiają się z Ługwałdem i jego problemami.

Zdecydowana większość ankietowanych zamierza żyć i pracować w Ługwałdzie (73%), choć są wśród nich także osoby nie zdecydowane, czy chcą związać się na stałe z Ługwałdem (26%).

Osoby biorące udział w ankiecie pozytywnie oceniają zmiany zachodzące w Ługwałdzie w okresie ostatnich 5 lat (ok. 80% ankietowanych).

Mieszkańcy poświęciliby swój czas w ramach prac społecznych na rzecz:

- dzieci i młodzieży (26%),
- dbałości o zachowanie kultury i tradycji (14%),
- Grupy Odnowy Wsi Ługwałd (15%),
- społeczności lokalnej (16%),
- emerytów i rencistów – (8%).

33 osoby ze 102 ankietowanych zauważają, iż problemem w naszym sołectwie są złe stosunki międzyludzkie, 24 osoby dostrzegają problem bezrobocia.

Ankietowani na pytanie odnośnie zapotrzebowania na główne działania na obszarze Ługwałdu, zdecydowanie opowiedzieli się za następującymi działaniami:

- największa liczba ankietowanych uznało za ważne rozwój infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa ścieżek rowerowych, chodnika wzdłuż drogi gminnej, placu zabaw dla dzieci, siłowni zewnętrznej, boiska z zapleczem oraz zagospodarowanie terenów wokół, kompleksu uzdrowskowo-zdrowotnego, alei spacerowych wokół jeziora – 77% ankietowanych,
- w następnej kolejności ankietowani wskazali na zagospodarowanie przestrzenne i poprawę estetyki Ługwałdu – ustawienie koszy i ławek, dostęp do jeziora, budowa świetlicy wiejskiej, drogi wokół jeziora Czark – 68% ankietowanych,
- istotnym elementem dla ankietowanych jest również rozbudowa infrastruktury – w tym infrastruktury transportowej, budowy gazociągu, elektrowni wiatrowych, przepompowni ścieków, uzupełnienie oświetlenia, transportu publicznego – ok. 62% ankietowanych,
- ankietowani wskazywali także na konieczność rozwoju przedsiębiorczości, promocję.

Na pytanie: jakie dodatkowe obiekty lub usługi mogły by powstać w Ługwałdzie, mieszkańcy wskazali na:

- urządzenia sportowe i rekreacyjne – 60% ankietowanych,
- koncerty, potańcówki – 20% ankietowanych,
- restaurację – 10% ankietowanych,
- kino (np. letnie) – 8 % ankietowanych.

Około 60% mieszkańców pieszo, czy też na rowerze, codziennie lub czasami, korzysta z drogi gminnej biegnącej wzdłuż Ługwałdu.

Poprzednie badania ankietowe wskazywały również, że zasób kulturowy wsi jest mały. Ze względu na to, że we wsi mieszka zdecydowanie więcej mieszkańców, którzy osiedlili się tu kilka bądź kilkanaście lat temu, brak jest znajomości tradycji, gwary, obrzędów, osobliwości, legend czy też faktów historycznych dotyczących wsi i okolic.

Duże znaczenie dla kultury historycznej ma obecność kapliczek i krzyży przydrożnych, tak charakterystycznych dla całej Warmii. Również kilka zabudowań gospodarskich z końca XIX wieku nie jest traktowanych jako dziedzictwo kulturowe.

Nie jest problemem dla mieszkańców brak szkoły, przedszkola czy placówki służby zdrowia. Bliskość Dywit i Olsztyna rozwiązuje ten problem.

W pierwszym kwartale Grupa Odnowy Wsi, członkowie Stowarzyszenia Ługwałd oraz Rady Sołeckiej 2016 r. przeprowadzili badanie potrzeb mieszkańców w formie wywiadu pogłębianego. Rozmowy prowadzono z 101 mieszkańcami.

W rozmowach prowadzonych z mieszkańcami przez członków Grupy Odnowy Wsi, jak również w wyniku poprzednich badań ankietowych, mieszkańcy wskazują na słabą jakość dróg, a konkretnie nowopowstających dróg wewnętrznych (do powstających budynków mieszkalnych). Brak chodników i progów zwalniających ruch na drodze może być przyczyną tragedii. Nie ma problemów z siecią telefoniczną stacjonarną czy też komórkową oraz dostępem do internetu.

Coraz większe znaczenie na rozwój wsi ma fundusz sołecki przyznawany przez gminę. Dużą rolę w życiu wsi pełnią członkowie Stowarzyszenia „Ługwałd”, które poprzez realizację wielu projektów, zaktywizowało dużą część mieszkańców do pracy społecznej na rzecz Ługwałdu.

Mieszkańcy wskazują na potencjał intelektualny i na szerokie zdolności w wielu dziedzinach życia występujące w społeczności lokalnej, a pozwalające na osiągnięcie wielu zamierzeń.

Ten Plan Odnowy Wsi obejmuje okres lat 2014 – 2020 r., a więc okres obowiązywania budżetu Unii Europejskiej, jak również Regionalnego Programu Operacyjnego dla Warmii i Mazur. To czas planowania i wykonywania wielkich inwestycji, ale również czas realizacji małych, całkiem ubocznych projektów i programów, w których społeczność wsi Ługwałd chce znaleźć swoje miejsce.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji na warsztatach wypracowano wizję i przyjęto priorytety odnowy miejscowości.

IV. WIZJA

Ługwałd - klimatyczne miejsce u bram Olsztyna

Mając na względzie dyskusję podczas warsztatów oraz przeprowadzoną wśród mieszkańców ankietę i wnioski wypływające z analizy SWOT określające możliwości, szanse, zagrożenia, mocne i słabe strony wyznaczono priorytety, którymi powinniśmy się kierować przy określaniu zadań na najbliższe 5-6 lat.

Te priorytety to:

- zapewnienie ładu przestrzennego i poprawa dostępności;
- ochrona środowiska i walorów krajobrazowych;
- odbudowanie tożsamości historycznej;
- pełna integracja mieszkańców;
- uatrakcyjnienie miejscowości poprzez stworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji.

Jednocześnie na tych samych warsztatach określone główne cele, które powinniśmy osiągnąć w trakcie realizacji projektów.

V. CELE

Cel I

Harmonijny, planowy rozwój miejscowości przy zachowaniu jego walorów krajobrazowych i pełnej ochronie środowiska.

W ostatnich latach obserwuje się dynamiczny wzrost budownictwa jednorodzinnego a co za tym idzie wzrost ilości mieszkańców o ponad 150%. Trend ten będzie się utrzymywał przez najbliższe lata. Miejscowość jest atrakcyjna zarówno przyrodniczo jak również dlatego, że jest położona blisko siedziby władz gminy i miasta wojewódzkiego. Istnieje zatem, zgodnie z zapisami w Studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego z 2006 r. konieczność opracowania planu przestrzennego dla całego obszaru obejmującego strefę potencjalnego rozwoju, do której jest włączona miejscowość Ługwałd lub, co jest mniej korzystne, dla samej miejscowości. Rozwój funkcji mieszkaniowych, usługowych czy produkcyjnych musi być realizowany przy pełnej ochronie środowiska, zachowaniu walorów krajobrazowych i stref krajobrazu chronionego występującego na północ od miejscowości na granicy z sołectwem Brąswałd.

Cel II

Zbudowanie pełnej tożsamości mieszkańców wraz z rewitalizacją i ochroną pamiątek historycznych i kulturalnych.

W miejscowości nie ma pamiątek po minionych latach. Migracja ludności spowodowała dużą pustkę w zasobach historycznych. Niewielkie ilości śladów po przeszłości są rozproszone, a ludzi mieszkających tu od urodzenia jest coraz mniej. Zachowanie tej niewielkiej ilości pozwoli na odbudowę, a praktycznie na budowę od nowa tożsamości nowych mieszkańców z miejscem ich zamieszkania. w szczególności tożsamości historycznej – zebranej i spisanej dla kolejnych pokoleń. Żeby zrealizować ten cel konieczne jest stworzenie miejsca, w którym może nastąpić integracja społeczna. Dotychczasowa świetlica wiejska, ze względu na jej wielkość i stan techniczny, takich funkcji nie będzie spełniała. Istnieje zatem konieczność stworzenia nowej świetlicy wiejskiej, która

będzie spełniać te funkcje i w której będą się koncentrować wszystkie działania. Jest to zgodne z Planem Rozwoju Lokalnego/str. 68, 72/ a środki finansowe można pozyskać z różnych źródeł łącznie z wkładem własnym mieszkańców w postaci partycypacji w budowie świetlicy. Miejszem idealnym zaś do przechowywania i eksponowania pamiątek historycznych może pozostać część stodoły po jej odpowiednim przystosowaniu.

Cel III

Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców przy tworzeniu miejscowości, jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania i wypoczynku.

W trakcie przeprowadzanej ankiety wśród mieszkańców wyodrębniła się grupa aktywnych ludzi, którzy wiążą z miejscowością duże plany. Dotyczy to nie tylko oceny miejscowości, jako miejsca zamieszkania, ale również jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji. Akceptują rozwój bazy noclegowej i powstawanie miejsc wspólnego spędzania czasu wolnego. Ten fakt należy wykorzystać po to, aby przyciągnąć do działań pozostałych mieszkańców i zintegrować tych, którzy tu mieszkają od wielu z tymi, którzy zamieszkali tu nie tak dawno.

VI. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH.

1. Istniejący plac wiejski wymaga dużego zaangażowania społeczności wiejskiej w celu zrobienia z niego miejsca nadającego się do spotkań mieszkańców, wspólnych imprez, przedstawień teatralnych, występów artystycznych i zawodów sportowych. Wykonane boisko tylko w części zabezpiecza potrzeby mieszkańców. Konieczne jest wykonanie miejsca na ognisko, wybudowanie sceny, widowni, boiska do piłki siatkowej plażowej, jak również wybudowanie w jego pobliżu świetlicy, która nie tylko zabezpieczy działania i spotkania w okresie letnim ale również będzie miejscem spotkań w czasie zimy.

2. Nad jeziorem Ługwałdzkim jest stara stodoła z okresu początków XX wieku. Jest to pozostałość po dawnej architekturze wiejskiej. Służy ona obecnie jako magazyn a może być wykorzystywana jako zaplecze do spotkań artystycznych tym bardziej, że istniejące obok jezioro i jego otoczenie stanowi doskonale miejsce do spotkań plenerowych, do podziwiania przyrody i krajobrazu wiejskiego.

3. Kolejnym obszarem o szczególnym znaczeniu jest jezioro Czark, które jest mieniem gminnym i zostało powierzone w zarząd sołectwu. Jest to miejsce stanowiące raj dla wędkarzy i dla koła wędkarskiego „SUM” istniejącego we wsi. Ponadto dawniej było też miejscem do plażowania i kąpieli mieszkańców nie tylko naszej miejscowości. Jest to jezioro bez dopływów i odpływów i dlatego jest narażone na zmiany klimatyczne. Ale stanowi ono obecnie miejsce spacerów, spotkań i biwakowania. Wybudowana wiata nad jeziorem też stanowi dużą atrakcję. Niestety, otoczenie jeziora wymaga zagospodarowania, wykonania ścieżki spacerowej i opisania zasobów jeziora. Mieszkańcy chętnie przychodzą spacerować jak również towarzyszą wędkarzom. Od kilku lat nad jeziorem odbywają się młodzieżowe mistrzostwa miejscowości w wędkowaniu. Przy okazji uczy się młodzież jak należy dbać o tego typu zasoby przyrodnicze.

4. Użytek ekologiczny Bażęgi jest położony na skraju miejscowości i jego część jest również w granicach sołectwa Brąswałd. Nie jest ono wyeksponowane wśród zasobów przyrodniczych miejscowości. Stanowi jednak miejsce występowania roślinności podlegającej ochronie jak również jest to miejsce bytowania ptaków różnych gatunków m. in. żurawi. Dostęp do tego użytku jest ograniczony dlatego, że tereny wokół użytku są własnością prywatną. Niemniej jednak wymaga on większego zainteresowania, zagospodarowania, i wyeksponowania.

VII. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć

Nazwa projektu	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Koszt i źródła pozyskania
<i>Przedsięwzięcia z zakresu planowania i inwestycji</i>				
Budowa nowej świetlicy wiejskiej	Stworzenie integracyjnego centrum kulturalno-edukacyjnego dla mieszkańców	<p>Potrzeba utworzenia świetlicy wiejskiej dostrzegana jest przez mieszkańców od wielu lat. Jako jeden z priorytetowych celów została wpisana w Plan Odnowy Wsi Ługwałd w 2010r. Niestety jak dotąd nie udało się tego celu zrealizować głównie z powodu konieczności budowy świetlic w miejscowościach Gminy Dywity, które jeszcze w ogóle świetlicy nie posiadały. Obecnie już tylko Ługwałd nie ma nowoczesnej świetlicy wiejskiej na miarę potrzeb swojej społeczności. Istotnym jak dotąd problemem była także lokalizacja nowej świetlicy. Jednak sprawa pozyskania przez Gminę Dywity gruntów pod nową świetlicę jest już na etapie finalnym. Grunty te są w bardzo dobrej lokalizacji, bezpośrednio przy placu wiejskim – sporządzany jest dla nich już stosowny plan zagospodarowania. Funkcjonująca od wielu lat świetlica w Ługwałdzie to jedno małe pomieszczenie w wielorodzinnym domu. Nie spełnia ona już potrzeb i oczekiwań szybko rosnącej liczebnie społeczności ługwałdzkiej – jest za mała nawet żeby przyjąć więcej niż 40 mieszkańców (a społeczność liczy ich już ponad 500!).</p>	2014-2020 -termin zapisany w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Dywity	550 tys. zł (wg WPF Gminy Dywity); Urząd Gminy Dywity, środki pomocowe z funduszy zewnętrznych, wkład własny mieszkańców.

		<p>Ponadto budynek jest w bardzo złym stanie technicznym, zawilgocony i zagrzybiony, z przeciekającym dachem i niesprawną elektrycznością, co w każdej chwili grozi zakazem jego użytkowania.</p> <p>Stąd cała zaangażowana w życie wsi społeczność Ługwałdu oczekuje budowy nowej świetlicy.</p> <p>Temat budowy nowej świetlicy jest omawiany niemal przy każdym spotkaniu wiejskim. Ważone są szanse i siły na realizację zadania, snute plany, jaka ma ona być.</p> <p>Już wiadomo, że świetlica zostanie zaprojektowana i wybudowana z myślą o jak najlepszej funkcjonalności do spełniania potrzeb mieszkańców Ługwałdu – co jest już normalną praktyką w Gminie Dywity przy tego rodzaju inwestycjach, Wójt Gminy Dywity zapowiedział to także na spotkaniu społeczności Ługwałdu.</p> <p>Potrzeby, jakie będzie spełniać nowa świetlica wg mieszkańców to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - miejsce spotkań formalnych, np. Rady Sołectkiej, Zgromadzenia Wiejskiego, gdzie omawiane są sprawy bieżące i rozwojowe wsi, - miejsce integracji społecznej, np. obchody dnia dziecka, święta Małego Dzwonu, cykliczne spotkania seniorów, zaplanowane oraz spontaniczne spotkania w ramach spędzania wolnego czasu, - centrum rozwoju 		
--	--	---	--	--

		<p>kultury i edukacji, np. spotkania grup różnych zainteresowań kulturalnych, kulinarnych, prowadzenie różnych zajęć w ramach projektów formalnych i nieformalnych grup społeczności wiejskiej, w tym Stowarzyszenia „Ługwałd” itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaplecze do działań sportowych, w ramach funkcjonującego placu sportowego, w tym boisk do piłki nożnej i siatkówki itp. w tym szatnia, magazyn dla sprzętu itp. - miejsce tradycji i pamięci historycznej, w tym przechowywania pamiątek po minionych latach, - miejsce odpoczynku na trasach rowerowych i pieszych przebiegających przez wieś. <p>Wybudowana świetlica w dalszej perspektywie posłuży do komponowania wokół niej miejsca przyjaznego dla każdego mieszkańca wsi – bez względu na wiek. Poza rozbudową infrastruktury jak zabawki dla dzieci, altany do spotkań na powietrzu, ogniska, także miejsce do zabaw tanecznych, koncertów i spotkań kulturalnych, nowa świetlica stanie się centralnym miejscem organizacji działań prospołecznych, na które będą pozyskiwane środki zewnętrzne z różnych konkursów, w tym środki z UE. w efekcie we wsi ukształtują się różne grupy zainteresowań, które będą mogły realizować swoje pasje np. kulinarne, kulturalne, historyczne, komputerowe, edukacyjne czy</p>		
--	--	---	--	--

			<p>sportowe. Ich działania stworzą szeroką ofertę do przyjemnego spędzania wolnego czasu oraz integracji społecznej mieszkańców Ługwałdu oraz ich gości.</p>		
<p>Budowa chodników oraz oświetlenia ulicznego.</p>	<p>Podniesienie stanu bezpieczeństwa mieszkańców wsi</p>		<p>Na terenie wsi jest 2800 metrów dróg asfaltowych (od początku wsi Ługwałd, przez centrum wsi, do zjazdu do drogi krajowej nr 51 z drugiej strony), 1750 metrów dróg utwardzonych (wszystkie poboczne drogi, w szczególności w części prawej Ługwałdu od DK 51), 350 metrów chodników z oświetleniem ulicznym (tylko w centrum wsi), 1300 metrów oświetlonej drogi asfaltowej (na odcinku od początku wsi z kierunku Dywit, do centrum wsi). Pozostała część Ługwałdu jest w zasadzie oświetlona punktowo, bądź jak w całej części po prawej stronie DK 51 - wcale.</p> <p>Z powyższego wynika, że wieś Ługwałd w zasadzie poza krótkim odcinkiem w centrum wsi, nie ma żadnych ciągów chodnikowych. Oświetlenie jest skumulowane w części wsi od wjazdu z Dywit do centrum, czyli prawie połowę drogi przecinającej wieś. Część wsi leżąca po prawej stronie DK51 nie w ogóle oświetlenia. Przy intensywnie rozwijającej się zabudowie wsi, rośnie ilość aut, rośnie też liczba mieszkańców korzystających z drogi jako naturalnego ciągu pieszego służącego do</p>	2014-2020	<p>Szacowane koszty:</p> <p>-chodniki: ok.3 km, koszt ok. 750 tys.zł</p> <p>-lampy: ok.50 lamp, koszt 175 tys.zł.</p> <p>Koszty szacowane wg kosztów inwestycji Gminy Dywity w 2014 r.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet Gminy Dywity, źródła zewnętrzne (np. środki unijne), budżet sołecki.</p>

		<p>komunikowania się z Dywitami (do komunikacji BUS/PKS, szkoły, sklepu, kościoła), oraz w celach rekreacyjnych (np. nordik walking, biegi, spacery itp.). Dodatkowo układ drogi (kręta, zasłonięte zakręty, wzniesienia zasłaniające ciąg drogi itp.), szczególnie zimową porą, drastycznie zwiększają zagrożenie zarówno dla pieszych jak i kierowców.</p> <p>Należy także zauważyć, że droga przez Ługwałd jest naturalnym objazdem w przypadku blokady ruchu na drodze krajowej nr 51 na odcinku Ługwałd - Dywity (częste wypadki drogowe). Zagrożenie to jest o tyle istotne, gdyż ruch do przejścia granicznego w Bezledach ciągle wzrasta, a ciągle brak planów/ rozstrzygnięć w temacie obwodnicy Dywit/Olsztyna.</p> <p>Powyższe spostrzeżenia potwierdzały ankiety przeprowadzone wśród mieszkańców w roku 2007, ale także kolejne w 2013 (przeprowadzane przez Stowarzyszenie „Ługwałd”), oraz w 2014 przeprowadzane przez Grupę Odnowy Wsi. Ponadto temat bezpieczeństwa mieszkańców w powyższym kontekście poruszany był niemal na każdym zebraniu wiejskim, o czym świadczą protokoły zebrań, oraz niejednokrotne uchwały zebrania wiejskiego wskazujące ten problem,</p>		
--	--	---	--	--

			<p>wraz z oczekiwaniem jego rozwiązania, kierowane do Gminy Dywity.</p> <p>Podniesienie stanu bezpieczeństwa mieszkańców wsi poprzez budowę chodników wzdłuż dróg gminnych oraz zamontowanie oświetlenia ulicznego jest zatem jednym z najważniejszych egzystencjalnych celów szybko rozwijającej się społeczności Ługwałdu.</p>		
<p>Montaż luster przy wyjazdach z dróg wewnętrznych</p>	<p>Poprawa bezpieczeństwa ruchu na drodze</p>		<p>Zainstalowanie luster drogowych na wyjazdach z dróg wewnętrznych na drogę gminną w pasie drogowym drogi gminnej jest niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom ruchu drogowego, którzy wyjeżdżając z drogi gminnej mają, z uwagi na ukształtowanie terenu, bardzo ograniczoną widoczność. Można z pełną odpowiedzialnością stwierdzić, iż brak lustra w ww. miejscu przyczyni się do poważnego zdarzenia drogowego, którego wystąpienie jest tylko kwestią czasu. Na zebraniach wiejskich wielokrotnie zwracano uwagę na taką potrzebę, kierowano również wnioski do Urzędu Gminy.</p>	<p>2015 - 2016</p>	<p>Koszt ustawienia jednego lustra wynosi ok. 700 zł – zakłada się, iż jest potrzeba montażu ok. 10 luster – łącznie ok. 7.000 zł. – finansowanie – fundusz sołecki, budżet gminy, środki UE lub inne środki zewnętrzne</p>
<p>Modernizacja istniejącej stodoły i adaptacja jej do celów związanych z eksponowaniem wartości historycznych.</p> <p><i>Zagospodarowanie</i></p>	<p>Stworzenie miejsca historyczno-edukacyjnego dla mieszkańców</p>		<p>Stodoła położona jest w niezwykle atrakcyjnym miejscu, nieco na uboczu w bardzo klimatycznym otoczeniu, przy drodze wiejskiej, tuż nad jeziorem Ługwałdzkim. Stanowi współwłasność 3 właścicieli. Zakłada się, że dzięki jej</p>	<p>2014 – 2020</p> <p>W pierwszym etapie gromadzenia, zbierania, ogólnie pozyskiwania w sposób prawny przedmiotów do wystroju</p>	<p>Zakłada się łączny koszt modernizacji na kwotę ok. 50.000 zł. Fundusz Sołecki, Budżet Gminy Dywity, Środki UE i inne źródła</p>

<p><i>terenów przy stodole zgodnie z koncepcją.</i></p>		<p>adaptacji zasób kulturowy wsi zostanie wzbogacony. Wykorzystane będzie w miarę możliwości, bez naruszenia prawa własności - jezioro Ługwałdzkie - widok, kontakt z przyrodą, klimat, nastrój sprzyjające działaniom związanym z historią, ale także przyrodą. W odróżnieniu od centrum integracji społecznej jakim będzie świetlica wiejska, miejsce będzie sprzyjało nawiązywaniu bezpośrednich kontaktów w otoczeniu historii i przyrody, sprzyjając rozwojowi kultury i tożsamości historycznej, np. przez warsztaty artystyczne. Będzie pełniło rolę placówki o charakterze kulturalno-edukacyjnym mającym silny i pozytywny wpływ na społeczeństwo naszej wsi i nie tylko. Gromadzone tu będą narzędzia rolnicze, przedmioty użytku domowego obrazujące sposób życia mieszkańców oraz inne materiały odnajdywane - stodoła stanie się miejscem przechowywania pamiątek po minionych latach. Charakter obiektu nie będzie konkurował zatem z nową świetlicą, lecz spójnie uzupełniał ten zasób. Stodoła będzie tym samym spełniała rolę izby tradycji i historii. Dla najstarszych i starszych mieszkańców, dla tych którzy dawniej wyjechali z Ługwałdu, może stać się bardzo</p>	<p>wnętrza oraz budowy ekspozycji stałej i zmiennej należy szczególnie zainteresować dzieci i młodzież.</p>	
---	--	---	---	--

			<p>klimatycznym i sentymentalnym miejsce spotkań, rozmów, wspomnień. Pozyskiwane eksponaty-drobne przedmioty pamiątkowe, a zwłaszcza zdjęcia z najstarszych zbiorów potomków ludzi, którzy tu mieszkali, zostaną stosownie wyeksponowane. Znajdzie się tu też miejsce na cykliczne czy jednostkowe ekspozycje tematyczne. Może tu być wystawa rękodzieła mieszkańców - hafty, koronki, płaskorzeźby, wieńce z kwiatów, kwiaty sztuczne... Można będzie tam umieszczać wyroby powstające podczas prowadzonych w Stodole zajęć artystycznych. Klimat Stodoły będzie sprzyjał organizowaniu takich zajęć i warsztatów. Stodoła może stać się miejscem stosownych szkoleń i warsztatów także młodzieży i dzieci np. warsztaty związane z rękodziełem, tradycją, obyczajami, zwyczajami, obrzędami, tańcem, muzyką, gawędą, opowieściami i bajkami o stworach zamieszkujących warmińskie jeziora, bagna, lasy...</p>		
Wiejski plac zabaw w Ługwałdzie	Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz atrakcyjności i estetyki wsi Ługwałd poprzez wykreowanie i utworzenie wiejskiego edukacyjno-rekreacyjnego		Przedmiotowe zadanie polega na utworzeniu wiejskiego placu zabaw, znajdującego się na działce nr 87/10 położonej w obrębie geodezyjnym Ługwałd. Teren stanowi własność gminy Dywity. Powierzchnia placu zabaw to 737 m ² . w ramach inwestycji	2014	Budżet 14.300 zł Fundusz sołecki, Program Odnowy Wsi Warmii, Mazur i Powiśla, wkład własny mieszkańców

	<p>placu zabaw dla najmłodszych.</p>	<p>zaplanowano wykonanie niezbędnej dokumentacji celem dokonania zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych właściwemu organowi zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie urzędnicy powinni mieć obowiązujące atesty. Rezultatem inwestycji będzie rozszerzenie oferty rekreacji dla najmłodszych mieszkańców i ich rodziców oraz zwiększenie atrakcyjności zagospodarowanego terenu w centrum miejscowości Ługwałd. Planuje się, aby najmłodszy mieszkańcy pomalowali drewniane elementy ogrodzenia, brali udział w konsultacjach dotyczących wyboru urządzeń oraz ich usytuowania, a także w drobnych pracach porządkowych. Zakłada się, że każde dziecko będzie miało możliwość zawieszenia własnego drewnianego kwiatka. Założeniem jest także, aby plac zabaw stanowił miejsce do organizacji różnego rodzaju imprez integrujących dzieci i rodziców, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wielkanocne poszukiwania jajek, - pisanie listów do Świętego Mikołaja, - organizacja dnia dziecka, - pogadanki dla dzieci i dorosłych. <p>Przy okazji licznych spotkań mieszkańców na placu zabaw będzie też możliwość wyrażenia własnych opinii, oczekiwań</p>		
--	--------------------------------------	---	--	--

			<p>i diagnozowania potrzeb dzięki instalacji specjalnej „skrzynki życzeń”, która będzie również pełniła funkcję „skrzynki na listy do Świętego Mikołaja”.</p> <p>Przed oficjalnym otwarciem Wiejskiego Placu Zabaw (październik/listopad) zostanie przeprowadzony wśród najmłodszych mieszkańców Ługwałdu konkurs na najciekawszą propozycję nazwy placu zabaw (wrzesień/październik).</p>		
<p>Utworzenie siłowni zewnętrznej w celu umożliwienia aktywnego spędzania wolnego czasu mieszkańcom Ługwałdu.</p>	<p>Celem ogólnym projektu jest zwiększenie poziomu zaangażowania społeczności sołectwa Ługwałd w realizację przedsięwzięć w swoim otoczeniu, poprzez utworzenie siłowni zewnętrznej umożliwiającej aktywne spędzanie wolnego czasu mieszkańcom Ługwałdu.</p>	<p>Urządzenia będą tak dobrane, aby w miarę możliwości rozwijały różne partie mięśniowe. Nie bez znaczenia jest także, że osoby, które spacerują, biegają czy uprawiają nordic walking, będą miały możliwość zatrzymania się na powstałym placu, w celu przeprowadzenia treningu.</p> <p>Wszystkie urządzenia będą posiadały wymagane prawem certyfikaty i będą dostosowane do warunków klimatycznych.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia następujących rezultatów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie nowego miejsca rekreacji i sportu w sołectwie Ługwałd. 2. Zwiększenie oferty kulturalno-rekreacyjnej. 3. Promocja aktywnego, zdrowego stylu życia. 4. Stworzenie miejsca do aktywizacji i integracji lokalnego społeczeństwa. 5. Podniesienie sprawności fizycznej młodzieży i osób starszych. 	2014	<p>Budżet 14.300 zł</p> <p>Fundusz sołecki, Program Odnowy Wsi Warmii, Mazur i Powiśla, wkład własny mieszkańców</p>	

			<p>6. Podniesienie atrakcyjności turystycznej sołectwa Ługwałd. Dzięki realizacji projektu osiągnięte zostaną następujące korzyści długofalowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa warunków życia ludności wiejskiej, w szczególności zagospodarowanie czasu wolnego, stworzenie szans na zdrowy tryb życia, aktywność i rozwój fizyczny - zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym zachowanie i rozwijanie krajobrazu wiejskiego, - wzrost atrakcyjności turystycznej miejscowości. 		
Wykonanie doprowadzenia wód powierzchniowych do jeziora Czark	<p>Podniesienie poziomu wody jeziora. Integracja mieszkańców poprzez przynależność do Koła Wędkarskiego</p>		<p>Jezioro jest w zarządzie Rady sołeckiej. Woda ze źródła wpływała do jeziora zapewniając mu odpowiedni poziom. Należy odnowić ten sposób zasilania i przywrócić jeziorowi jego funkcje gospodarczo-turystyczną.</p>	2014	<p>Budżet 5.000 zł. Fundusz sołecki, praca własna mieszkańców</p>
Wykonanie sceny/wiaty	<p>Organizacja imprez/spotkań wiejskich. Miejsce do organizowania występów teatralnych, koncertów. Podniesienie standardów imprez z zakresu kultury i sportu.</p>		<p>Wraz z rozwojem placu wiejskiego oraz corocznych świąt związanych z naszą miejscowością, zaistniała potrzeba powstania stałego miejsca do organizacji imprez z zakresu kultury, sportu, integracji. Naprzeciwko wiaty powstanie miejsce dla widzów typu ławeczki na skarpie. Stworzenie stałej wiaty/sceny uatrakcyjni wieś oraz ułatwi organizowanie lokalnych imprez, przedstawień teatralnych, a także umożliwi przyjmowanie artystów oraz powstanie np. kina letniego</p>	2015	<p>Budżet 15.000 zł Fundusz sołecki, Program Odnowy Wsi Warmii, Mazur i Powiśla, wkład własny mieszkańców, inne źródła</p>
Zagospodarowanie jeziora Czark,	<p>- stworzenie możliwości</p>		<p>Planuje się zagospodarowanie</p>	2017-2020	<p>Budżet 15.000 zł</p>

<p><i>w tym utworzenie ścieżki edukacyjno-rekreacyjnej wzdłuż jeziora.</i></p> <p>-----</p> <p>Zagospodarowanie obszaru chronionego „Bażęgi” polegające na wyeksponowaniu walorów przyrodniczych.</p>	<p>wykorzystywania terenu wraz z jeziorem Czark. - organizowanie spotkań, imprez sołeckich, zawodów wędkarskich.</p> <p>-----</p> <p>Edukowanie mieszkańców i zapoznanie z walorami turystyczno-przyrodniczymi obszaru chronionego „Bażęgi”.</p>	<p>przyrodniczo atrakcyjnego terenu, w tym takie działania jak utworzenie ścieżki edukacyjno-rekreacyjnej wokół jeziora Czark i miejsc wypoczynku dla mieszkańców. Planuje się dokonanie nasadzeń z wykorzystaniem wizji terenu ujętej w pracy dyplomowej absolwentki UWM</p> <p>-----</p> <p>Trzeba opisać ten teren. Wokół obszaru chronionego „Bażęgi” utworzenie ścieżki dydaktycznej z zaznaczeniem tych walorów, które podlegają ochronie. Przedsięwzięcie będzie miało znaczny wpływ na rozwój krajobrazu wiejskiego.</p>		<p>Fundusz sołecki, Program Odnowy Wsi Warmii, Mazur i Powiśla, wkład własny mieszkańców, inne źródła</p> <p>-----</p> <p>15.000 zł Fundusz sołecki, Program Odnowy Wsi Warmii, Mazur i Powiśla, wkład własny mieszkańców, inne źródła</p>
<p>Zagospodarowanie terenu przed sceną</p>	<p>- organizowanie spotkań, imprez sołeckich, - uatrakcyjnienie terenu, - dokonanie nasadzeń, - wyrównanie i utwardzenie placu przed sceną, - wykonanie i zamontowanie ławek, stołów.</p>	<p>Na terenie przed sceną organizowane są potańcówki, występy. Teren służy mieszkańcom jako miejsce spotkań. W pobliżu jest boisko, bulodrom, siłownia zewnętrzna, mały plac zabaw. W ramach działań planuje się utwardzenie i wyrównanie terenu przed sceną, dokonanie nasadzeń. Wykonane zostaną ławki i stoły. Wykorzystana zostanie wizja terenu ujęta w pracy dyplomowej z zakresu architektury krajobrazu.</p>	<p>2017-2020</p>	<p>Budżet 20.000 zł Fundusz sołecki, Program Odnowy Wsi Warmii, Mazur i Powiśla, wkład własny mieszkańców, inne źródła</p>
<p>Zaprojektowanie i budowa nowej drogi do osiedla po drugiej stronie drogi krajowej 51, poprawa stanu dróg gminnych na terenie Ługwałdu</p>	<p>Poprawa jakości życia, zaprzestanie niszczenia środków transportu, zwiększenie bezpieczeństwa</p>	<p>Drogi służą mieszkańcom, ich gościom, ale także służbom ratunkowym, technicznym. Należy pilnie, po przedstawieniu planu zagospodarowania dla tego obszaru, przystąpić do poprawy stanu technicznego odcinka drogi.</p>	<p>2017-2020</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet Gminy Dywity, źródła zewnętrzne (np. środki unijne), budżet sołecki.</p>

--	--	--	--	--	--

	<p><i>Planuje się także inne działania, takie jak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie gry terenowe, przy wykorzystaniu mapek, aplikacji na telefon – z oznaczeniem najciekawszych miejsc w Ługwaldzie, - modyfikację, wyznaczenie ścieżek rowerowych, - propozycja rozszerzenia szlaku kopernikowskiego wokół Ługwaldu
--	--

Przedsięwzięcia aktywujące społeczność miejscowości

Nazwa projektu	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Koszt i źródła pozyskania
<i>Przedsięwzięcia aktywizujące społeczność miejscowości</i>				
<p>Utworzenie i wspieranie działalności „Koła przedsiębiorczych gospodyń wiejskich”</p> 	Odbudowanie więzi międzysąsiedzkich i powstanie większej integracji mieszkańców.	<p>Utworzenie „Koła” przyczyni się do integracji społeczności lokalnej. Głównym celem „Koła” jest organizacja czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców Ługwałdu.</p> <p>Przykładowe przeznaczenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Integracja seniorów, ➤ Kulturowanie tradycji warmińskiej ➤ Zajęcia kulinarne, ➤ Uczestnictwo w imprezach lokalnych, połączonych z rodzinnymi zawodami, ➤ Organizacja spotkań świątecznych dla seniorów i nie tylko ➤ Pomoc w współorganizowaniu lokalnych imprez (Dzień Dziecka, Dzień Dzwonu) <p>Aktywny udział w imprezach zewnętrznych</p>	Działanie ciągle	<p>Fundusz sołecki, budżet Gminy Dywity, inne źródła</p> <p>Praca własna mieszkańców</p>
Opracowywanie dokumentacji historycznej wsi	Zwiększenie stopnia utożsamiania się mieszkańców z historią miejscowości, w której mieszkają.	<p>Odnalezienie większej ilości dokumentów historycznych mówiących o przeszłości.</p> <p>Będzie to dotyczyć szczególnie tych mieszkańców, którzy mieszkają tu od kilku lat. w ramach realizacji celu można organizować np. warsztaty dziennikarskie w celu zebrania i spisania materiałów historycznych.</p>	Działanie ciągle	Praca własna mieszkańców
Kolo teatralne	Zwiększenie integracji mieszkańców	Kontynuowanie działań związanych z wystawianiem przedstawień przez mieszkańców – aktorów amatorów na spotkaniach, imprezach wiejskich	Działanie ciągle	Fundusz sołecki, środki Stowarzyszenia „Ługwałd”, budżet Gminy Dywity, inne

				źródła. Praca własna mieszkańców
Zorganizowanie dla mieszkańców miejscowości wspólnego święta wiejskiego pod nazwą „Święto Małego Dzwonu”	Odbudowanie więzi międzysąsiedzkich i powstanie większej integracji mieszkańców.	Święto wsi odbywałoby się w pierwszą sobotę wakacji. Uzyskanie większej wiedzy o problemach mieszkańców, zwiększenie aktywności i wyzwolenie inicjatyw społecznych. w zdecydowanej większości miejscowość zamieszkują osoby, które tu wybudowały swoje domy po 1990 i brak jest więzi z dotychczasowymi mieszkańcami i między sobą.		Fundusz sołecki, środki Stowarzyszenia „Ługwałd”, budżet Gminy Dywity, inne źródła. Praca własna mieszkańców.
Coroczne przeprowadzanie zawodów sportowych o tytuł najbardziej usportowionej rodziny	Zwiększenie integracji mieszkańców	W obecnych warunkach można przeprowadzać zawody kajakowe, w piłce siatkowej, zawody pływackie, biegowe. Ujęcie tego w ramy współzawodnictwa pozwoli na zwiększenie integracji mieszkańców	Działanie ciągle	Fundusz sołecki, środki Stowarzyszenia „Ługwałd”, inne źródła.
Udział w konkursie o miano najpiękniejszej wsi	Podniesienie prestiżu wsi i zwiększenie więzi międzysąsiedzkich	Uporządkowanie terenów miejscowości, zagród, obejść, zwiększenie estetyki oraz podniesienie walorów turystycznych. w tym wyeksponowanie walorów przyrodniczych wsi.	Działanie ciągle	Fundusz sołecki, środki Stowarzyszenia „Ługwałd”, inne źródła.
Zebranie pamiątek z przeszłości	Zachowanie kultury i dziedzictwa lokalnego, historycznego.	Uchronienie od zniszczenia tej nie wielkiej ilości przedmiotów, które są przykładem poziomu życia mieszkańców w minionych latach.	Działanie ciągle	Praca własna mieszkańców
Klub Sportowy w Ługwałdzie	Popularyzacja zdrowego stylu życia,	Planuje się utworzenie klubu sportowego, którego zadaniem byłaby organizacja wszelkich imprez sportowych dla mieszkańców. Planuje się również, że utworzone zostaną w ramach klubu grupy treningowe (piłka nożna, siatkówka, fitness), prowadzone przez doświadczonych trenerów sportowych.	Działanie ciągle	Fundusz sołecki, środki Stowarzyszenia „Ługwałd”, inne źródła.
Spotkania sąsiedzkie, spotkania z folklorem	Integracja mieszkańców, wymiana doświadczeń Popularyzacja kultury ludowej, np. strojów, muzyki	Planuje się organizowania spotkań, podczas których mieszkańcy wspólnie będą śpiewać i tańczyć przy muzyce ludowej. Będą także wspólnie biesiadować, a także przygotowywać śniadania, obiady. w ramach tych spotkań będą zapraszani goście - ludzie o ciekawych pasjach, zainteresowaniach, umiejętnościach.	Działanie ciągle	Fundusz sołecki, środki Stowarzyszenia „Ługwałd”, inne źródła. Wkład własny mieszkańców

Monitorowanie planu

Monitorowanie wykonania planu dokonywane będzie głównie przez Sołtysa oraz Radę Sołecką - zostanie utworzony 3-osobowy zespół do monitorowania realizacji planu. Zespół ten będzie raz na 3 miesiące składał Radzie Sołeckiej informacje o realizacji planu, o problemach, zagrożeniach i kłopotach w jego wykonaniu oraz przedstawiał odpowiednie wnioski.

W ramach Programu Program Odnowy Wsi Warmii, Mazur i Powiśla powstała Grupa Odnowy Wsi, której zadaniem jest między innymi monitorowanie wykonania Planu Odnowy Miejscowości.

Sołtys wsi wraz z jednym z członków Rady Sołeckiej będzie upoważniony do bieżących kontaktów z Radą Gminy i Wójtem.

Wnioski z posiedzeń Rady będą przedstawiane na zebraniach wiejskich nie rzadziej niż raz do roku.